

ETNOLOŠKO MUZEALSTVO

RAZMERJE MED ETNOLOGIJO IN MUZEOLOGIJO OZIROMA O ETNOLOŠKEM MUZEJSTVU DANES

Ničesar novega ne načujem ob problemu sodobne etnologije v današnji muzejski praksi, saj so o tem problemu, ki pa je očitno še zelo aktualen, razpravljali že mnogi etnologi. Leta 1976 so v Mariboru na posvetovanju Slovenskega etnološkega društva razpravljali o „Predmetu etnologije, varstvu etnoloških spomenikov in o etnološkem delu v muzeju”. Vprašanje „spreminjanja vrednotenja etnoloških predmetov”¹ je odprla Anka Novak, in med drugim ugotovila, da se je vsebinski razvoj zbiranja t. i. etnoloških predmetov s časom spreminjal. To pomeni, da se kriteriji zbiranja t. i. etnoloških predmetov spreminjajo. Prav tu pa se skriva jedro problema današnje etnološke muzeološke prakse. Merila zbiranja t. i. etnoloških predmetov se teoretično sicer spreminjajo v najtesnejši zvezi s spreminjanjem teoretskih izhodišč sodobne etnologije, v praksi pa je to bistveno drugače. Kriteriji zbiranja t. i. etnoloških predmetov se ne spreminjajo, ostajajo taki, kakršni so bili v 19. stoletju. Razlogov za to je več, a o tem pozneje.

Anka Novak je omenila, da je bilo odločilno merilo za zbiranje t. i. etnoloških predmetov pred 2. svet. vojno estetskost. Muzealci in amaterji so zbirali reprezentativno gradivo s področja ljudske umetnosti ali s področja, ki je ljudski umetnosti blizu (izdelki domače obrti, noša itn). Po drugi svetovni vojni, ko se je etnološko muzejstvo razmahnilo, stala postala glavna kriterija zbiranja t. i. etnoloških predmetov na terenu „domače ljudsko ustvarjanje” in „starinskost predmetov”. Šlo je za „reševanje” predmetov pred uničenjem, končni cilj tega reševanja pa je bil ustvariti novo stalno etnološko zbirko.

Razlogi za zbiranje predmetov so različni. Osnovni predlog je ohranitev oz. zaščita določenega predmeta pred propadanjem. Seveda se spet postavlja vprašanje katerega predmeta. Že sama definicija muzeja, ki je kulturna institucija, ki zbira, varuje, hrani, predstavlja, razstavlja itn. predmete kulturne dediščine nam govori o razlogih zbiranja predmetov. Določitev predmetov (ves čas mislim na etnološko muzejstvo) pa je prepuščena presoji posameznika, kar nedvomno vodi v nedorečenost, stihijnost, neenotnost konceptov etnoloških razstav oz. meril pri zbiranju predmetov in njihovo razstavljanje. Nekdo bo rekel: „Kvaliteta bo sama prerasla oz. nadgradila povprečje in pokazala pravo pot meril.” S tem se strinjam. A kljub temu se mi vseeno zdi škodljivo in nespametno, da vsak zase išče to „kvaliteto” in pri tem zgublja za iskanje in razčiščevanje temeljnih stvari ogromno moči, ko bi jo lahko izkoristil za konstruktivnejše konkretnejše stvari, kakor sta npr. raziskava in razstava. Hočem poudariti le to, da se ves čas še

vedno zgubljeno lovimo nekje na začetku, ko bi bili lahko že daleč, daleč pred njim.

Ponovno smo se o etnološki muzeologiji pogovarjali v Novi Gorici leta 1980 na posvetovanju Slovenskega etnološkega društva o „Načinu življenja Slovencev v 20. stoletju”. Od etnologov, ki delajo v muzejih, sta s prispevkom sodelovala Naško Križnar in Jože Hudales². Oba referata sta bila na posvetovanju zelo odmevna.

Naško Križnar je s prispevkom „Ali je etnologija v muzeju aplikativna veda?” dregnil v srž (še danes) najaktualnejših problemov, ki se pojavljajo v razmerju etnologija — muzeologija oz. obratno. Tudi on ugotavlja nedorečenost oz. pomanjkljivost etnološke muzejske prakse in pravi, da „nimamo za muzejsko smer izdelanega nobenega vzorca ali modela delovanja, kot ga imamo za splošno podobo naše stroke”. Ponuja nam sicer rešitev iz „shizofreničnosti današnje muzejske etnologije, ki si v muzeju ni izoblikovala adekvatnega izraznega sredstva” s prekinitvijo „današnje prakse, ki se kaže v tem, da se muzejski etnolog v muzeju obnaša kot kustos 19. stol., občasno pa v drugem mediju (publicistika) nastopa kot moderni etnolog 20. stol.”. Zelo hvalevredna rešitev, ki pa je z današnjega zornega kota (tri leta po omenjenem posvetovanju) bolj deklarativna kakor realna (ne po avtorjevi krivdi, ampak po krivdi nas vseh), saj smo še vedno na ničelni točki.

Jože Hudales se je s svojim prispevkom lotil vprašanja „humanizacije” muzejskih postavitvev oz. prenosa poudarka (tudi v muzejski praksi, ne le v etnološki teoriji) s predmetov na njihove nosilce — ljudi. V zvezi s tem je obravnaval vprašanje, „koliko lahko etnologija, kot veda o človeku in njegovem načinu življenja in še posebej raziskovalni projekt, Način življenja Slovencev v 20. stol., z rezultati svojih raziskav doprinese k boljši, pestrejši in vsebinsko bogatejši postavitvi tehničnih zbirk nasploh in še posebej zbirke slovenskih premogovnikov v Velenju”.

Tudi sam izhajam iz vrst mlajše generacije etnologov, ki se je ves čas učila in borila prav za to „humanizacijo” etnologije oz. za prenos težišča etnoloških raziskav s kulturnih sestavin na človeka kot njihovega ustvarjalca in uporabnika. Verjetno sem prav zaradi ogromnih razlik med sodobno etnološko teorijo in prakso v muzeju začutil kot novinec — etnolog muzealec, kako zgubljam tla pod nogami oz. kako daleč smo še v naših muzejih od dejanske „humanizacije” etnološke muzeologije.

Soglašam z Naškom Križnarjem, ki se sprašuje „ali je muzejska zbirka sploh lahko adekvaten prikaz načina življenja?”. Hkrati ugotavlja, da „muzejska razstava s svojo predmetno naravnostjo v najboljšem primeru lahko z uporabo medijev in tehničnih sredstev zelo plastično prikaže (ilustrira) okolje, ne pa izrecno ‚način življenja’ ali družbenih odnosov.”

Ker je tradicionalni muzej danes kot zbirka ilustrativnega pomena, pa naj gre za arheološke, kulturno-zgodovinske, NOB ali etnološke oddelke oz. specializirane muzeje, še vedno popularna kulturna ustanova (čedalje bolj sicer le še za

šolske in sindikalne izlete) se postavlja vprašanje, vsaj kar se etnoloških muzejev oz. oddelkov tiče, ustrezne izobrazbe etnologov, ki so zaposleni v muzejih. V očeh laika naj bi bil etnolog specialist, ki izredno dobro pozna predmete (gre predvsem za predmete s podeželja, kajti teh je tudi največ v muzejskih zbirkah in depojih), njihova lokalna poimenovanja, njihovo funkcijo, razširjenost oz. nahajališče, starost itn., itn.. Ko se spominjam študentskih let in kritik, ki so letele na Brataničev etnološki atlas (ki ga sicer še zdaj ni, kljub že približno dvajsetim letom dela na njem), obžalujem, da ga še ni. Prav tako lahko le z zadovoljstvom ugotavljam, da imamo knjige, kot so Slovenska ljudska umetnost, Slovenska ljudska noša in Kmečko gospodarstvo na Slovenskem Gorazda in Marije Makarovič, in da slednja pripravlja mapo slovenskih narodnih noš za folklorna društva (kar smo prebrali v časopisu), ki bodo lahko dober pripomoček tudi etnologom v muzejih.

Pa se vrnimo k vprašanju kriterijev zbiranja t. i. etnoloških predmetov. Leta 1980 je izšla knjižica Poglavlja iz metodike etnološkega raziskovanja I. V prispevku Ivana Sedeja „Etnološki spomeniki in etnologija“³ beremo, da tudi etnološko spomeniško varstvo mučijo podobni problemi, kakor etnološko muzejstvo, oz. da je „že dve desetletji čutiti navidezno razhajanje med teoretično mislijo v etnologiji in prakso v konzervatorstvu“. Vse do 60. let so veljali kriteriji „prvobitnosti“ in izvornosti, „tako so apriori veljali kot najpomembnejši etnološki spomeniki tisti predmeti in objekti, ki so kazali največ ‚prazgodovinskih‘ značilnosti — to so bile lesene hiše, leseni plugi, najpreprostejši mlini in stope itd.“. Tudi kasneje do bistvenih prelomov ni prihajalo, „spreminjali so se le deloma kriteriji vrednotenja, pogled na predmet varstva je postal kompleksnejši“.

Kot začetnik v muzeju sem poslal 12. 5. 1983 vsem slovenskim kustosom etnologom in še nekaterim pismo z vprašanjem „Kaj je to etnološki spomenik, etnološki predmet? Na podlagi kakšnih konkretnih kriterijev opredeljujejo etnološki predmet? Zanimal me je čim konkretniji odgovor, pa tudi reakcija mojih kolegov. In rezultat je več ko simptomatičen. Seveda je provokacija, in upam, da s tem nisem koga užalil. Vendar menim, da je vprašanje tako aktualno in problematično, da je bilo vredno tvegati. Edina odgovora sem dobil 13. 6. 1983 od Naška Križnarja in 27. 10. 1983 od Gorazda Makaroviča. Zanju sem jima zelo hvaležen. Seveda me tako majhen uspeh spodbuja k naslednjim možnostim premisleka:

— Ali so kustosi etnologi prezaposleni in nimajo časa odgovarjati svojim strokovnim kolegom?

— Ali se jim zdi vprašanje preneumno in odgovor samoumeven in ga ne nameravajo razlagati svojim strokovnim kolegom?

— Ali se počutijo prevzvišeni in jim je pod častjo svetovati mlajšemu kolegu?

— Ali pa o teh stvareh sploh ne razmišljajo in to prepuščajo drugim!

Za ponazoritev objavljam svoje pismo in pismi omenjenih kolegov. (Upam, da nista prizadeta, ker ju nisem posebej prosil za dovoljenje za

objavo, a menim, da lahko s svojim razmišljanjem v marsičem pripomoreta k razjasnitvi skupnih problemov.)

Dragi kolega, kolegica!

Glede na to, da je predmet sodobne slovenske etnologije vsakdanje življenje ljudi vseh socialnih slojev v vseh zgodovinskih obdobjih in glede na to, da je določeno delo muzealcev z zakonom o naravni in kulturni dediščini s posameznimi člani, ki vsebujejo med drugimi tudi naslednje naloge:

— ugotavljanje, popisovanje in raziskovanje naravne in kulturne dediščine,

— dokumentiranje in vrednotenje naravne in kulturne dediščine,

— ugotavljanje in predlaganje, katere dele naravne in kulturne dediščine je treba razglasiti za spomenik ali znamenitost in izdelovanje analitične osnove, potrebne za razglasitev,

— predlaganje, strokovno pripravljavanje in utemeljevanje izdaje upravnih aktov na področju varovanja spomenikov ali znamenitosti,

— vzdrževanje, obnavljanje in zavarovanje spomenikov ali znamenitosti,

— skrb za pravilno vzdrževanje, ustrezno rabo in ohranjanje spomenikov ali znamenitosti ali z organi, ki jih upravljajo,

— zbiranje, urejevanje in hramba premičnih spomenikov in znamenitosti itd., itd.

in glede na to, da je kulturni in zgodovinski spomenik ali naravna znamenitost definirana kot del naravne in kulturne dediščine, ki ima posebno kulturno, znanstveno, zgodovinsko ali estetsko vrednost in, da je etnološki spomenik definiran kot območje, stavba, skupina stavb, premični predmet vsakdanje rabe, oblikovani izdelek, ki izpričuje način življenja in ustvarjalnosti slovenskega naroda, italijanske in madžarske narodnosti in drugih ljudstev na območju SR Slovenije, te sprašujem za tvoje mnenje, spoštovani kolega: **KAJ JE TO ETNOLOŠKI SPOMENIK, ETNOLOŠKI PREDMET?** Na podlagi kakšnih konkretnih kriterijev opredeljuješ etnološki predmet?

Menim, da je pretežni del našega dela povezan s t. i. „etnološkimi predmeti“ — od iskanja le-teh po terenu, do evidentiranja, dokumentiranja, zbiranja, konzerviranja, prepariranja, hranjenja in razstavljanja.

S posodobitvijo etnoloških metodoloških izhodišč (s prenosom poudarka s predmeta na nosilca — človeka), po katerih je znanstvena raziskava nujna in potrebna, delo v muzeju pa postaja vprašljivo, odkrito prizna, da o iskanju odgovora na vprašanje: Kaj je to „etnološki predmet“ oz. predmet v ospredju etnologovega zanimanja, izgubljam tla pod nogami. Dragi kolega, kolegica prosim te za čim bolj konkreten in čim hitrejši odgovor.

Vprašanja sem poslal vsem slovenskim kustosom etnologom in še nekaterim.

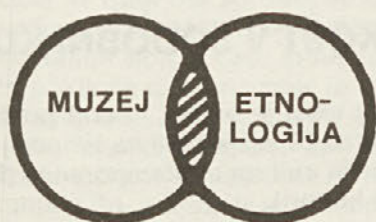
Prisrčne pozdrave kustos-etnolog
Ralf Čeplak

Nova Gorica, 13. 6. 1983

Spoštovani Čeplak,

Predvidevam, da bo vedno več mladih etnologov v vedno hujši zadregi, ko se bodo polni fakultetnega znanja in predstav srečevali z muzejsko etnologijo. Gotovo se spomniš mojega prispevka na posvetovanju SED v Gorici 1980. Od takrat nisem dosti pametnejši. Razmišljal sem o problemih, ki jih ti odpiraš. Če jih moj prispevek ni rešil, jih je pa vsaj nakazal. Še celo v širšem obsegu, kot je zgolj vprašanje muzealij. Kaj se zgodi z etnologijo v muzeju? Ali je to še veda o načinu življenja? Ali je način življenja sploh mogoče dokumentirati, ali pa je to vendarle le začasen, hipotetičen, zmuzljiv pojem, kategorija, filozofija, model, fantazem...? Ali je naš muzej sploh še mesto za hranjenje vseh pričevanj o slovenski kulturi? O vsem tem sem tudi sam dosti razmišljal, nekaj tudi praktical. Za sodobne artikle — proizvode industrijske družbe sem predlagal npr. tovarniške muzeje (o tem ti lahko pošljem kopijo članka, ki je izšel v občinskem sindikalnem glasilu). Če se ne usmerjamo na predmete (muzealije, spomenike), ampak na način njihove **uporabe**, moramo izumiti druga izrazna sredstva, ne muzej. Muzej je medij, je izrazno sredstvo za sporočanje določenega dela nacionalne (regionalne) kulturne dediščine sodobnikom, zanamcem in tujcem. Nikjer ni rečeno, da je muzej poligon za sodobno etnologijo. Ko se tega ne zavedamo, pomeni, da smo hudičevo zagledani v svojo stroko, ki nam je alfa in omega vsega. Smo vtirjeni v en sam zorni kot. Nikdar ne bomo znali misliti in delati interdisciplinarno. Enologi že ne. Povsod in z vsemi se skregamo. Povsod nam je premalo „načina življenja“. Rasisti in diktatorji.

V moji predstavi se etnologija in muzej takole srečujeta in pokrivate:

Od inventivnosti in inteligence posameznega etnologa — muzealca je odvisno ali je presek večji ali manjši.

Muzej, tak kot je, skrbi zgolj za materialno manifestacijo raznih življenjskih načinov in prav nič več. Za vse drugo je treba poiskati druge medije (pisano besedo, film, šolo, itd.). Zato ne smemo zameriti, če so ustvarjalci novega zakona obšli opisane dileme in enostavno pristali na najbolj konvencionalni in preverjeni predstavi o muzeju. Sam pa vidiš, da je še mnogo stvari nedorečenih in odprtih. Tudi za nas večne spraševalce in dvomljivce. Kam bi prišli, če bi bilo že vsem vse jasno.

Zavzemam se skratka zato, da mora vsako razmišljanje o etnološkem obravnavanju naše kul-

turne dediščine v muzejih prevetrili tako muzejske, kot enološke dogme.

Prejmi prijateljski pozdrav
Naško

Ljubljana, 27. 10. 1983

Spoštovani kolega Ralf Čeplak!

odgovarjam na vaše pismo z 12. 5. 1983. Oprostite zamudi, pismo je sicer pozno, glede na naravo problemov pa ne more biti prepozno.

Zdi se mi, da vaše vprašanje izvira iz bistvenih razlik med teorijo etnologije, kot jo vidite, in med stvarnostjo.

Če bi opredelitev predmeta sodobne slovenske etnologije, kot jo navajate v začetku pisma, držala, bi bilo to zelo lepo. Vendar je etnologija znanost kot katera koli druga: to je metodično dokazljivo pridobljeno in sistematizirano znanje o nekem predmetu. Če pogledate etnološko znanje (razprave, raziskave) na Slovenskem, boste videli, da vaša opredelitev ne drži, ampak da je želja ali deklaracija. Če se ozrete na velikanski neznani prostor, ki ga obsega vsakdanje življenje ljudi vseh socialnih slojev samo na Slovenskem, postane morda tudi opredelitev vprašljiva. Vsekakor bi bilo potrebno takšno opredelitev teoretično fondirati s teoretično raziskavo, kar pa ni storjeno. Kolikor je meni znano, gre v novejši etnološki teoriji vendarle za drugačne opredelitve (Heilfurth — struktura in funkcija osnovnih oblik socialnokulturnega življenja, Erixon — sociološko zgodovinsko orientirano komparativno raziskovanje kulture na regionalni osnovi; sorodne orientacije kažejo v raiskovalni praksi npr. Brepohl, Bausinger, Braun itd., Weissel npr. izrecno postavlja kulturo in način življenja kot korelativni kategoriji itd., itd.). Ne zamerite obrobni opombam o građivu, ki ga verjetno bolje poznate od mene, želel sem samo opozoriti na idejno družbeno opredeljeno filozofsko misel G. Gillija v znanem Vodniku po družbenih raziskovanjih: ožje za etnologijo bi to pomenilo raziskovanje kolerata kulture in življenja s stališč delavskega razreda. O tem se seveda da razpravljati še in še — no vsekakor vidite, da je vaša opredelitev potrebna ožje determinacije, na katero lahko pokažejo zlasti Trockega tekst o načinu življenja, Marxov vprašalnik za delavce, Engelsov Položaj delavskega razreda v Angliji in druge znane stvari.

Če se teoretično opredelite v tej smeri, potem odgovor na vprašanje kaj je etnološki spomenik ni vprašljiv: **to je vsak vir za etnologue ali etnologijo** (pisano, ustno, slikovno, predmetno itd.). Ti viri so raztreseni vsepovsod (galerije, zgodovinski, tehniški, obrtni, kulturno-zgodovinski muzeji, menda vsi arhivi, ustni viri na terenu, film, arheološke izkopanine itd.). Jasno je, da etnološki muzeji vsega tega ne morejo zbirati, delitev dela narekuje, da **bi morali biti danes etnološki muzeji zbirke virov kmečke in delavske kulture.**

Kakor rabijo zbirke drugih muzejev etnologom, tako naj rabijo zbirke etnoloških muzejev drugim zgodovinskim strokam. O tem, kaj je muzej, ni

dileme: to je zbirka (predvsem) virov — preostankov, za razliko od povsem istovrstne institucije — arhiva, ki je zbirka (predvsem) pisanih virov. Naloga muzeja je vire zbirati, ohranjati, sistematizirati itd. Muzej daje vire javnosti v rabo poljudno ali strokovno interpretirane na razstavah (stalnih in občasnih), strokovnjakom pa omogoča uporabo virov (zlasti) v depojih, kjer so sistematizirani in opremljeni z ustrežno dokumentacijo.

V praksi to pomeni, da je med etnologom na inštitutu in etnologom v muzeju glede dela razlika. Etnolog v muzeju mora nadaljevati delo svojih predhodnikov, vendar ustrežno historično in socialno razširiti dokumentacijo ter razširiti predmet zbiranja na znani deziderat — delavsko kulturo. Raziskovalna praksa muzejskega etnologa naj bi bila povezana zlasti s področji zbiranja. Od njegove teoretične usmeritve je odvisno, kako bo interpretiral gradivo na razstavah — nikakor pa ne sme od te usmeritve biti odvisno, kaj vse zbira; kakor so muzealci drugih strok dolžni zbirati tudi za potrebe etnologov, tako je tudi etnolog muzealec dolžan zbirati za njihove potrebe vire kmečke in delavske kulture. Usmeritve se seveda spreminjajo glede na družbene interese, viri ostanejo.

Delo v muzeju torej ne postaja vprašljivo, kot menite. Nasprotno, dela in zahtev je vedno več in naloge bolj razburljive. Naj omenim sijajne razstavne koncepcije, ki so bile še pred desetletji neznanane (npr. muzej v Rüsselsheimu). Iz povedanega je razvidno, da na vaše vprašanje, kaj je etnološki spomenik, etnološki predmet — ni moč odgovoriti enopomensko. Historični viri nasploh so torej lahko obče zgodovinski, tehniško zgodovinski, umetnostno zgodovinski, agrarnozgodovinski, političnozgodovinski, itd. itd., **istočasno**. Tako je npr. Michelangelov model za razpelo obrtniku, ki jih je prodajal na kmete (Vasari, Vite) nedvomno umetnostno zgodovinski spomenik, tehnično obrtni spomenik, komunikacijsko zgodovinski spomenik in ne nazadnje etnološki spomenik o hišni opremi, likovnih predstavah, možnostih, okusu toskanskega kmeta 16. stoletja.

Glede na takšno stvarnost je treba razumeti sledeč odgovor: Etnološki spomenik je vsak vir za etnologijo (načelno).

Etnološki spomenik je vir, ki priča o kmečki ali delavski kulturi (v praksi).

Etnološki predmet je vir, ki ga je moč nadomestiti.

Etnološki spomenik je vir, ki ga ni moč nadomestiti z drugim enake pričevalnosti.

Lep pozdrav
Gorazd Makarovič

Res sicer sprašujem, kaj je to etnološki predmet oz. spomenik, vendar ne gre le za vprašanje muzealij, temveč za temeljna vprašanja etnologije v muzeju. Prav tako menim, da je od etnologove teoretične usmeritve močno odvisno, kaj vse zbira, oz. vsaj naj bi bilo, čeprav v praksi tako ali tako to ni. Res je, etnologi muzealci smo nasledili de-

diščino naših prednikov in kljub našemu zavestnemu prepričanju v sodobne smernice etnologije (prenos poudarka s predmeta na človeka, prikaz načina življenja, ne le zbirke predmetov, ki izražajo svojo „prvobitnost“) se nam nehote porajajo merila, ki so v veliki meri tradicionalna. Morda tudi iz povsem praktičnih razlogov. Prav gotovo bi bilo ustrezno uvrstiti v zbirko npr. sodoben avtomobil (ta je morda najodločilneje vplival na preobrazbo človeštva na vsej zemeljski obli v tem stoletju), traktor ali barvno TV, kar pa je iz objektivnih in realnih razlogov nemogoče. Strinjam se z dr. Makarovičem, da bi se morali etnologi muzealci omejiti na predstavljanje določenih socialnih slojev. Ob tem omenja kmečki in delavski sloj, seveda je stvar dogovora, če sta prav ta sloja najustreznejša. Ali pa bomo spet deklarativno zatrjevali, da so v ospredju našega zanimanja vsi socialni in profesionalni sloji v vseh časovnih obdobjih, in bo prepuščeno posameznikom, da se odločijo, kaj raziskovati — vendar na tak način ne bomo prišli niti do podobe načina življenja slovenskih kmetov ali delavcev v 20. stoletju, kaj šele vseh Slovencev tja do leta 2000, morda do leta 3000?

Opombe:

¹Anka Novak, Spreminjanje vrednotenja etnoloških predmetov, Glasnik SED leto 16/1976, št. 3.

²Glej: Način življenja Slovencev 20. stoletja, posvetovanje SED Nova Gorica, 6. 6. 1980. Ljubljana 1980.

³Glej: Poglavja iz metodike etnološkega raziskovanja I. Ljubljana 1980.

RALF ČEPLAK

KMEČKOST V SODOBNI KULTURI

Pričujoči tekst je bil kot referat predstavljen v Farri d'Isonzo 29. maja 1983 na simpoziju na temo Ruralità nella cultura contemporanea (Kmečkost v sodobni kulturi).

Simpozij je pripravila občinska uprava pod pokroviteljstvom Pokrajinske uprave v Gorici kot sestavni del strokovnih priprav na ustanovitev ambicioznega muzeja furlanske kmečke kulture.

Naslov simpozija odpira izredno zanimiva teoretična in metodološka vprašanja, pomembna za preučevanje preteklosti in sedanosti vsakega naroda. Zato ne morem upati, da bi v svojem prispevku izčrpal vse možne vidike tega vprašanja. Pri nas v Sloveniji se z razmerjem med kmečko kulturo (tako namreč tudi lahko prevajam izraz „ruralita“ v slovenščino) in kulturami drugih socialnih slojev pretežno ukvarja etnologija. Zato vas nameravam na kratko seznaniti s sledovi tega razmerja v zgodovini in teoriji naše vede, nato pa še z nekaj konkretnimi primeri stapljanja kmečke